

KÖNYVTÁR- ÉS INFORMÁCIÓTUDOMÁNY

Történet

Lásd 185

Kutatás

03/185

STEINEROVÁ, Jela: Information science research agenda in Slovakia. History and emerging vision = J.Am.Soc.Inf.Sci.Technol. 54.vol. 2003. 1.no. 81-86.p. Bibliogr.

Az információtudományi kutatások története, jelenlegi helyzete és perspektívái Szlovákiában

Könyvtártudományi kutatás

A Szlovákiában (a Comenius egyetemen) folyó könyvtár- és tájékoztatástudományi képzés és kutatómunka hátterét ismerteti a tanulmány szerzője, a tanszék docense, a tengerentúli olvasókkal; beszámol a tíz év változásairól. Felsorolja azokat a szakmai rendezvényeket, projekteket, szervezeteket és kiadványokat, amelyek jelentős szerepet játszottak több közép- és kelet-európai ország szakmai fejlődésében, és kitér a szlovákiai projektekre is.

A rendszerváltás (1990) óta az „állandó változás” jellemzi a tanszéken folyó munkát: új tantárgyak és témák jelentek meg, a korábbi ide-

ológiai háttért nélkülöző új tanterv készült, és termékeny külföldi szakmai kapcsolatokat alakítottak ki; a nemzetközi kutatásokhoz való felzárkózás is komplex feladatot és tematikát jelentett számukra. A „struktúra-váltás” az alábbiakból állt:

– Legelőször is a tanterv átdolgozása került napirendre (közel tíz évig tartott), ehhez sok segítséget adott az EUCLID (European Association for Library and Information Education and Research). A Kelet és Nyugat közötti eszmecserét több fórum (BOBCATSSS) és európai projekt (TEMPUS-PHARE, SOCRATES, ERASMUS) is segítette; új továbbképző központok létesültek a régióban (OSI), új távoktatási formák és programok kidolgozására is sor került. További szerkezeti változásokra volt szükség az információtudomány kulcsfogalmainak (tudás, kulturális emlékezet, digitális könyvtár stb.) a megértéséhez, ennél fogva újra kellett fogalmazni a könyvtár- és tájékoztatástudomány terminológiáját és koncepcionális szerkezetét; ennek a munkának lett az egyik eredménye a terminológiai és enciklopedikus szakszótár kiadása (Bratislava, 1998), de több kutatásuk is foglalkozott ezzel a témával.

– A kutatási módszerek változása volt a harmadik fontos tényező; kiderült, hogy csak az interdiszciplináris (társadalomtudományi, pszichológiai stb.) megközelítés lehet igazán termékeny. Kezdetben csak a könyvtárgépesítés gyakorlati kérdéseivel foglalkoztak több projekt során – ennek egyik eredménye lett a CASLIN (Czech and Slovak Library and Information Network), de további együttműködési programokra is sor került (az IFLA és az OSI támogatásával).

1991-től a tanszék számos projektje részesült támogatásban; az eredményeket – a már említett terminológiai szótár mellett – egy monográfiában összegezték „A könyvtár- és tájékoztatástudomány az információs társadalom közepén” címmel. A tanulmány végül a legújabb, hároméves (2002-2004)

projektet ismerteti igen részletesen, amely az ember és információs környezete közötti párbeszéd (interakció) komplex vizsgálatára vállalkozik, majd a régió közös kutatási irányait vázolja fel (kiemelve a digitális könyvtárakat, az információs folyamat kognitív és társadalmi szempontjait, az információ-továbbítás és -használat különböző kulturális szempontú megközelítését).

(Murányi Lajos)

Tudománymetria, bibliometria

03/186

VAUGHAN, Liwen – THELWALL, Mike: Scholarly use of the web. What are the key inducers of links to journals web sites? = J.Am.Soc.Inf.Sci.Technol. 54.vol. 2003. 1.no. 29-38.p. Bibliogr.

A web használata tudományos célra. Milyen tényezők befolyásolják a folyóiratok weblapjaihoz való csatolások létrehozását

Bibliometria; Elektronikus folyóirat; Hatékonyság; Honlap

Annak ellenére, hogy az információs szakemberek már legalább hat éve tanulmányozzák a web-kapcsolatokat, csak az elmúlt két évben nyert bizonyítást, hogy a tudományos webhelyekre (egyetemek és egyetemi tanszékek) vezető kapcsolatok száma szignifikáns arányban áll a tudományos kutatás volumenével. A cikk egy tanulmány eredményeit ismerteti, amely azt vizsgálta, milyen tényezők befolyásolják a kapcsolatok létesítését egy bizonyos folyóirat honlapjához. Nevezetesen arra voltak kíváncsiak, hogy a webhely kora és tartalma hatással van-e ilyen kapcsolatok létesítésre. Ennek mérésére a kapcsolatok számának és a folyóiratok hatástényezőjének (impact factor) arányát használták. Az eredmények azt mutatják, hogy mind a webhely

kora, mint tartalma jelentős tényező a vizsgált két szakterületen (könyvtár- és információtudomány, jog). A kutatóknak és a kiadóknak különösen tisztában kell lenniük azzal a ténnyel, hogy egy folyóirat webhelyének gazdag tartalma előmozdítja a hozzá vezető kapcsolatok létesítését, és ezáltal a webhely forgalmának növekedését.

(Autoref. alapján)

Információszerzés

03/187

KOENIG, Michael E.D.: Knowledge management, user education and librarianship = Libr.Rev. 52.vol. 2003. 1-2.no. 10-17.p. Bibliogr.

A könyvtárosok szerepe a tudásmenedzsmentben és használóképzésben

Használók képzése; Információszerzés

A könyvtárosok szerepe a tudásmenedzsmentben (információs rendszerek tervezése, osztályozási

rendszerek létrehozása, bevezetése és működtetése) nyilvánvaló. Nem ennyire nyilvánvaló a könyvtárosok feladata a használók oktatásában és képzésében. A KPMG (nemzetközi tanácsadó cég) nemrégiben tanulmányt készített a tudásmenedzsment-rendszerek bevezetéséről és használatáról. A tanulmány felfedi, hogy sok sikertelen használat és csaldottság oka az elégtelen használói képzés (jól lehet ezt általában nem említik az érintettek). A könyvtárosok értenek a használók oktatásához és képzéséhez, tehát kézenfekvő lenne, hogy kielégítsék ezt a nyilvánvaló szükségletet. A szerző részletezi a könyvtárosok vonatkozó teendőit, és összegzőként irányelveket ad a képzés megszervezéséhez.

(Autoref. alapján)